
Lite fornøyde fastlegepasienter?

KORRESPONDANSER

HASSE MELBYE

Undersøkelsen til Kvamme og medarbeidere om pasientfornøydhet i allmennpraksis i Tidsskriftet nr. 21/2000 (1) har fått stor oppmerksomhet i pressen og har trolig bidratt til en økt skepsis til fastlegeordningen (2). Pasientene ved de undersøkte fastlegepraksisene var mindre fornøyd med tilgjengelighet og service enn pasientene ved de konvensjonelle praksisene. De syntes også oftere at legen ikke tok seg god nok tid under konsultasjonen og at legen i for liten grad tok dem med på råd når det gjaldt medisinske tiltak.

Funnene er interessante, men gir undersøkelsen et riktig bilde av virkeligheten? Et spørsmål man bør stille seg er om resultatene fra ni fastlegepraksiser er representative for alle legepraksisene i de fire forsøkskommunene. Sannsynligheten er stor for at så ikke er tilfellet. I artikkelen blir resultatene fremstilt på en svært knapp måte. Man får ikke vite hvor stor andel av pasientene som er fornøyde/misfornøyde. Man får ikke vite hvor stor forskjell det er i pasientfornøydhet mellom praksisene som skårer høyest og lavest. Dersom de ni aktuelle fastlegepraksisene ikke er representative for alle fastlegepraksisene, for eksempel ved at kontorer med få inngående telefonlinjer og uten telefontreffetid er overrepresentert, hjelper det lite om det er mange pasienter som har besvart spørreskjemaet fra hver praksis. Når man skal studere forskjeller mellom praksiser vil det være tryggest å ha den enkelte praksis som enhet i analysen, og studere fordelingen i andel fornøyde pasienter i de to praksistypene. Det er problematisk å se på pasientenes svar som uavhengige observasjoner i en statistisk analyse, når det er usikkert om de utvalgte praksiser er representative. Det er mulig at forfatterne ved hjelp av flernivåanalyse har prøvd å kompensere for dette problemet, men pga. den knappe fremstillingen av resultatene kan ikke leseren sjekke om de har lyktes i dette.

I denne undersøkelsen har man spurt pasienter og ikke befolkningen. Personer som ofte besøker lege vil da bli overrepresentert. En fastlegeordning er trolig mest fordelaktig for byfolk som sjelden går til lege, men som likevel trenger å vite hvor de vil bli tatt imot når de blir syke. For å få vite folkets erfaring med fastlegeordningen i forsøkskommunene bør man spørre et tilfeldig utvalg av

kommunenes innbyggere samt innbyggere i relevante kontrollkommuner. Det bør raskt tas initiativ til en Gallup som kan bekrefte eller avkrefte konklusjonen til denne brennaktuelle artikkelen.

LITTERATUR

1. Kvamme OJ, Sandvik L, Hjortdahl P. Praksisform, legekarakteristika og pasientvurdert kvalitet i norsk allmennpraksis Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 2499 – 502.
2. Langfjæran S. Fastlegeordningen – nok er nok fra Aftenposten. Dagens Medisin 14.9.2000: 39.

Publisert: 10. oktober 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.